

1. Ο ΕΡΝΤΟΓΑΝ , Ο ΠΟΥΤΙΝ ΚΑΙ Ο ΟΤΖΑΛΑΝ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .04/01/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .04/01/2025

Σελίδα: 8

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Προβλέψεις για το 2025

Τουρκία

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

Αναληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπίλκεντ και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του **EIAMEP**

Ο Ερντογάν, ο Πούτιν και ο Οτζαλάν

Η ευρεία νίκη της αντιπολιτεύσεως στις δημοτικές εκλογές της 31ης Μαρτίου 2024 υπήρξε το σημαντικότερο πολιτικό γεγονός στην εσωτερική πολιτική σκηνή της Τουρκίας κατά το 2024. Δεν εντυπωσίασαν απλώς η άνετη ή συντριπτική επανεκλογή των δημάρχων Κωνσταντινουπόλεως και Αγκύρας Εκρέμ Ιμράογλου και Μανσούρ Γιαβάζ. Ανέλπιστη ήταν η πρώτη θέση που κατέλαβε το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα (CHP) για πρώτη φορά από το 1977. Η επιτυχία αυτή απέδειξε την ορθότητα της πολιτικής του νέου προέδρου Οζγκιούρ Οζέλ και επηρεάσθηκε τον ηγετικό ρόλο των δύο δημάρχων ως πλώνων του μετώπου της αντιπολιτεύσεως. Η επιτυχία αυτή επανέφερε εν μέρει έστω το ηθικό στις τάξεις της αντιπολιτεύσεως το οποίο είχε δεχθεί δεινό πλήγμα κατά τη διπλή και δεινή ήττα των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών του Μαΐου 2023. Ωστόσο η πιθανότητα να χρησιμοποιήσει η κυβέρνηση τη δικαστική εξουσία για να φράξει τον δρόμο στην υποψηφιότητα Ιμράογλου και Γιαβάζ παρέμεινε ισχυρή, όπως και το ενδεχόμενο σοβαράς πολιτικής κρίσεως.

Η πρωτοβουλία για την επίλυση του κουρδικού ζητήματος υπήρξε έκπληξη όχι μόνο λόγω των συνθηκών αλλά και των ιθυνόντων της. Ο πρόεδρος του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσεως Ντεβλέτ Μπακσελί, όχι ακριβώς ο πολιτικός που διακρίνεται για την ευαισθησία του στα δικαιώματα των μειονοτήτων, ηγήθηκε της δημοσίας συζητήσεως για το θέμα. Στην εισήγησή του έφθασε μέχρι του σημείου να προτείνει να προσκληθεί ο κατάδικος Αμπντουλάχ Οτζαλάν για να απευθυνθεί στο τουρκικό κοινοβούλιο. Ωστόσο, οι συνεχείς παύσεις και συλλήψεις δημάρχων κουρδικής καταγωγής που είχαν πολιτευθεί με το φιλοκουρδικό κόμμα DEM, αλλά και ενός δημάρχου κουρδικής καταγωγής εκλεγμένου με την υποστήριξη του CHP σε πρόστιο της Κωνσταντινουπόλεως, είτε ενέσπειραν αμφιβολίες για το ειλικρινές των προθέσεων των κυβερνητικών παραγόντων είτε προσέφεραν ενδείξεις για την πρόθεση του «βαθέος κράτους» να υπονομεύσει τη νέα πρωτοβουλία.

Η εξωτερική πολιτική της Τουρκίας επηρεάστηκε αποφασιστικά από τον αντίκτυπο της τρομοκρατικής επιθέσεως της Χαμάς της 7ης Οκτωβρίου 2023 και των αντιποίνων του Ισραήλ. Η αποδυνάμωση της

Χαμάς, της Χαζμπολάχ αλλά και του Ιράν σηματοδοτούν μια νέα εποχή για τις στρατηγικές ισορροπίες στη Μέση Ανατολή. Η ανατροπή του καθεστώτος Ασάντ στη Συρία εξέπληξε τους πάντες, ιδίως λόγω του τρόπου με τον οποίο έγινε και σηματοδότησε μια νέα εποχή στη Μέση Ανατολή στην οποία το Ισραήλ επιβάλλει τον ηγεμονικό του ρόλο σε συνεργασία με τα κράτη του Κόλπου, ενώ τα υπόλοιπα αραβικά κράτη παραμένουν στο περιθώριο.

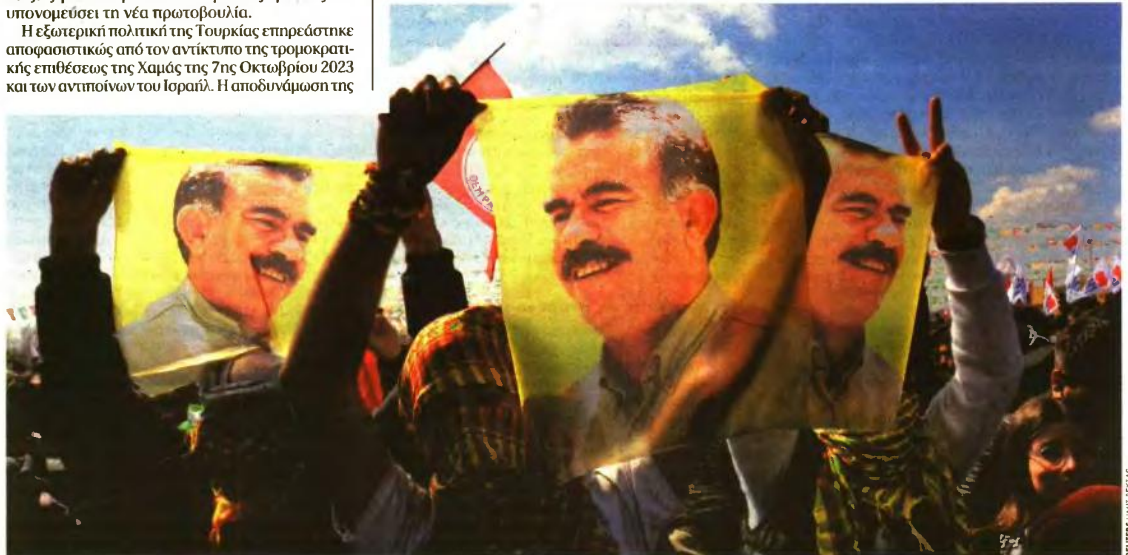
Η απελευθέρωση του Αμπντουλάχ Οτζαλάν

Η απελευθέρωση του εγκλειστού από τον Φεβρουάριο του 1999 Αμπντουλάχ Οτζαλάν θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο της νέας κυβερνητικής πρωτοβουλίας για την επίλυση του Κουρδικού. Μπορεί είτε να δοθεί χάρη είτε να απολυθεί υφ' όρον εφόσον έχει παραμείνει έγκλειστος για περισσότερο από 25 έτη. Υπάρχουν, εξάλλου, αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οι οποίες θα μπορούσαν να εργαλειοποιηθούν προς αυτή την κατεύθυνση. Αν και έγκλειστος στη νήσο Ιμραλί (Καλόλιμνο) της Προποντίδος για ένα τέταρτο του αιώνας, ο Οτζαλάν παραμένει σύμβολο για ένα μεγάλο μέρος της κουρδικής μειονότητας της Τουρκίας. Βασικός στόχος μιας τέτοιας πρωτοβουλίας θα είναι η διάσπαση του μετώπου της αντιπολιτεύσεως και η αποτροπή της υποστηρίξεως του υποψηφίου της αντιπολιτεύσεως (ιδίως του Εκρέμ Ιμράογλου) από το σύνολο της κουρδικής μειονότητας στην Τουρκία κατά τις επόμενες προεδρικές εκλογές. Είναι χαρακτηριστική των προθέσεων η παράλειψη του ονόματος του άλλου μεγάλου εκπροσώπου του κουρδικού πολιτικού κινήματος που παραμένει κατάδικος, του Σελαχάτιν Ντεμίρτας. Καθώς θεωρείται βέβαιον ότι ο κ. Ντεμίρτας δεν θα συνδράμει στα πολιτικά σχέδια του κυβερνητικού συνασπισμού καθ' οιονδήποτε τρόπο, παραμένει εκτός διαπραγματεύσεων και δεν συζητείται η δική του απελευθέρωση.

Κρίση στις σχέσεις με την Ρωσία

Οι σχέσεις της Τουρκίας με τη Ρωσία πέρασαν από πολλές φάσεις κατά τα τελευταία έτη, καθώς τα συμφέροντα των δυο κρατών άλλοτε ταυτίσθηκαν και άλλοτε αντιπαρέτεθησαν. Συχνά τα δύο μέρη προτίμησαν να παρακάμψουν διεθνείς κρίσεις στις οποίες τα συμφέροντά τους ήταν αντικείμενα και να επιδιώξουν τη σύγκλιση. Η διαφαινόμενη εξασθένιση της Ρωσίας λόγω της εμπλοκής σε πολεμικές επιχειρήσεις τις οποίες οι κρατικές της υποδομές και πόροι δεν μπορούν να υποστηρίξουν έχει γίνει σαφής τόσο στην Ουκρανία όσο και στη Συρία. Στην Ουκρανία η Ρωσία αναγκάσθηκε να ζητήσει τη συνδρομή βορειοκορεατικών στρατευμάτων. Στη Συρία η κατάρρευση του καθεστώτος Ασάντ κατέστη επιβεβλημένη και της αδυναμίας της Ρωσίας να παραχώσει την υποστήριξη η οποία είχε διασώσει το καθεστώς κατά το παρελθόν. Η αναπροσαρμογή των σχέσεων Τουρκίας και Ρωσίας ενόψει των νέων συνθηκών είναι πολύ πιθανόν να οδηγήσουν σε κρίση. Πιθανή υποστήριξη της κυβερνήσεως Τραμπ σε ένα σχέδιο καταπαύσεως του πυρός στην Ουκρανία που εξυπηρετεί τα ρωσικά συμφέροντα θα μεταβάλει τις περιφερειακές ισορροπίες εις βάρος της Τουρκίας. Επιπλέον, το μέλλον της στρατιωτικής παρουσίας της Ρωσίας στη μετά Ασάντ Συρία θα αποτελέσει κρίσιμο σημείο αναφοράς. Τόσο η ναυτική βάση της Ταρτούς όσο και η αεροπορική βάση της Ρωσίας στο Χιζμί είναι κρίσιμες ψηφίδες στη στρατηγική αρκτεκτονική ασφάλειας της Ρωσίας στην Ανατολική Μεσόγειο αλλά και στις σχέσεις της με την Τουρκία. Υπ' αυτό το πλαίσιο θα μπορούσε να γίνει αντιληπτή και η ρωσική παρουσία, μερικές εκατοντάδες χιλιόμετρα βορειοδυτικά, στο πυρηνικό εργοστάσιο που η Ρωσία ανεγειρεί στο Ακουγιου της Τουρκίας, νοτίως της Μερσίνας και επί της ακτής της Μεσογείου. Τυχόν προσπάθεια να εξαλειφθούν οι ρωσικές βάσεις στη Συρία μπορεί να προκαλέσει κρίση στις ρωσοτουρκικές σχέσεις.

Η απελευθέρωση του εγκλειστού από τον Φεβρουάριο του 1999 Αμπντουλάχ Οτζαλάν θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο της νέας κυβερνητικής πρωτοβουλίας για την επίλυση του Κουρδικού. Μπορεί είτε να δοθεί χάρη είτε να απολυθεί υφ' όρον εφόσον έχει παραμείνει έγκλειστος για περισσότερο από 25 έτη

PHOTOLIMIT/REUTERS